

Supplerende undersøgelse

Pensionsmægleres og pensionssekskabers anvendelse af klientkonti

Indholdsfortegnelse

1. Baggrund og konklusion	side 3
2. Baggrunden for etablering af klientkonti	side 5
3. Den fremtidige håndtering af overskud.....	side 7
4. Pensionsmæglernes redegørelser for klientkonti med mulighed for udbetaling af overskud	side 7
Tabel 1: Oversigt over klientkontoaftaler med overskud beregnet pr. medarbejder 2005-2010.....	side 8
Generelle bemærkninger.....	side 8
Specielle bemærkninger.....	side 9
5. Finanstilsynets konklusioner vedrørende pensionsmæglernes anvendelse af klientkonti.....	side 9
6. Pensionsselskabernes anvendelse af afregningsmodeller for overskud på administrationsomkostninger.....	side 10
7. Finanstilsynets konklusioner vedrørende pensionsselskabernes anvendelse af afregningsmodeller for overskud på administrationsomkostninger	side 11

Finanstilsynets supplerende undersøgelse af pensionsmæglers og pensionssekskabers anvendelse af klientkonti

24. oktober 2011

1. Baggrund og konklusion

Finanstilsynet har undersøgt pensionsmæglers anvendelse af de såkaldte klientkonti. Undersøgelsen blev iværksat, efter at PFA Pension i pressen havde hævdet, at visse pensionsmæglere indregner et for højt administrationshonorar i den præmie, der opkræves over medarbejdernes pensionsordning, med det formål at tilbageføre det overskydende beløb til virksomheden via en såkaldt klientkonto.

En klientkonto er en mellemregningskonto, hvor pensionsmægleren indsætter årets a conto administrationshonorar, der modtages fra pensionssekskaberne og hvor de ydelser, som pensionsmægleren yder kunden i årets løb registreres. Når året er gået, opgør pensionsmægleren kontoen.

Undersøgelsen kunne ikke afdække eksempler på, at pensionsmæglere systematisk benytter klientkonti til at flytte penge fra medarbejdernes pensionsindbetalinger til virksomheden.

Finanstilsynets rapport fra oktober 2010 kan findes på www.finanstilsynet.dk/rapporter.

I rapporten tilkendegives, at:

1. Finanstilsynet vil følge effekten af den frivillige "oktoberaftale" mellem Forsikring & Pension (F&P) og Forsikringsmæglerforeningen om at omkostningsoverskud på klientkonti skal komme medarbejderne til gode. Finanstilsynet har i september 2011 bedt de to brancheforeninger oplyse, hvordan aftalen fra oktober 2010 efterleves.
2. Finanstilsynet vil udarbejde regler, der sikrer, at der i mæglerens udbudsmateriale oplyses om det forudsættes at mæglerens rådgivningsværktøj skal anvendes, og efter hvilke kriterier de indkomne udbud vil blive bedømt, herunder hvilken vægt det tillægges, at mæglerens rådgivningsværktøj anvendes. Finanstilsynet har indledt forhandlinger med Forsikringsmæglerforeningen og Forsikring & Pension om, hvordan sådanne regler kan udformes.
3. Finanstilsynet vil anmode F&P om inden udgangen af 2010 at redegøre for i hvilket omfang pensionssekskaberne medtager oplysning om pensionsmæglerens honorar i den årlige depotoversigt. F&P har oplyst, at alle sekskaber medtager sådanne oplysninger i depotoversigten.
4. Sideløbende hermed har Finanstilsynet undersøgt om pensionssekskaberne har indrettet deres opkrævningssystemer til at kunne leve op til forsikringsformidlingslovens krav om at kunne indregne pensionsmæglerens aftalte honorar i de løbende omkostninger, der opkræves via medarbejdernes pensionspræmie. De foreløbige til-

bagemeldinger fra selskaberne indikerer, at systemerne kan håndtere denne afregningsmetode.

Finanstilsynet har foretaget en supplerende undersøgelse af, i hvilket omfang de tre største forsikringsmæglere anvendte klientkonto i deres samarbejdsaftaler med kunderne i perioden 2005-2010. Disse tre forsikringsmæglere har en samlet markedsandel på ca. 65 %.

Pensionsmæglerne har oplyst, at der ud af ca. 2.000 firmapensionsaftaler er indgået 89 aftaler med virksomhederne om at benytte klientkonto i deres indbyrdes afregning.

Af disse 89 aftaler er der i otte tilfælde, dvs. i 4 promille af samtlige firmapensionsaftaler, konstateret et overskud i hele den undersøgte periode 2005-2010, som har kunnet udbetales til virksomheden.

Undersøgelsen viser, at der specielt er en af de otte aftaler, der skiller sig ud med et akkumuleret overskud pr. medarbejder på 4.014 kr. Dette overskud oplyser pensionsmægleren, at virksomheden har tilbageført til medarbejderne.

Undersøgelsen viser også, at ud af summen på de akkumulerede overskud i de otte aftaler i perioden 2005-2008, er der for ca. 75 procents vedkommende sket tilbageførsel til medarbejderne.

Den supplerende undersøgelse af de konkrete samarbejdsaftaler viser, at der ikke i aftalerne systematisk er fastsat et større administrationshonorar end nødvendigt mellem pensionsmægler og virksomhed.

Overskud på de undersøgte klientkonti er fremkommet, fordi pensionsselskaberne hidtil ikke har kunnet indregne det konkrete honorar, som er aftalt mellem virksomheden og pensionsmægleren i den løbende pensionsindbetaling fra medarbejderne. Pensionsselskabet har i stedet anvendt en fast omkostningsprocent til dækning af pensionsmæglerens honorar og har fratrukket dette beløb i den ansattes pensionsindbetalinger.

Fra 1. juli 2011 har pensionsselskaberne ikke længere måttet udbetale provision til pensionsmægleren. Det medfører en mere gennemsigtig afregningsmodel, hvor pensionsselskaberne skal kunne opkræve en nettoomkostningsprocent, der dækker selskabets egne administrationsomkostninger og det honorar, som er aftalt mellem pensionsmægleren og virksomheden i medarbejdernes pensionsindbetalinger.

Pensionsmæglerne har oplyst, at de eksisterende aftaler om anvendelse af klientkonto, herunder også de aftaler, som Finanstilsynet særskilt har undersøgt, genforhandles i lyset heraf.

Finanstilsynet har desuden undersøgt, om pensionsselskaber har indgået aftaler med virksomheder om anvendelse af klientkonti og om pensionsselskaberne i medfør af disse aftaler har udbetalt overskud til virksomheder. Denne undersøgelse har vist, at et ud af 18 pensionsselskaber har udbetalt administrationsomkostningsoverskud til virksomheder. Finanstilsynet har påbudt pensionsselskabet at afvikle disse aftaler.

2. Baggrunden for etablering af klientkonti

Når et pensionselskab indgår aftale med en virksomhed om at etablere en pensionsordning for virksomhedens medarbejdere, beregner pensionselskabet sig en procentdel af den årlige pensionspræmie til dækning af omkostninger til administration og løbende rådgivning af medarbejderne.

Pensionselskabets grundlag for beregning af præmier, herunder administrationsbidraget, skal anmeldes til Finanstilsynet som en del af det tekniske grundlag. De enkelte elementer der indgår i beregningen af præmien, herunder også administrationsbidraget, skal være rimelige og betryggende over for de forsikrede.

Pensionselskabets anmeldelse af administrationsprocent kan variere efter pensionsordningens størrelse og kompleksitet.

Finanstilsynet har i denne forbindelse tidligere vurderet, at pensionselskaberne for at overholde kravet om, at præmien skal fastsættes, så den er rimelig og betryggende, skal anvende en minimumsomkostningsprocent på 4 i visse pensionsordninger – afhængig af ordningens størrelse og kompleksitet.

Pensionselskabet kan ikke uden at foretage ny anmeldelse ændre i denne administrationsprocent.

Da det er et lovkrav, at administrationsprocenten skal fastsættes rimeligt og betryggende, vil der oftest i det enkelte år genereres et overskud.

Derfor skal pensionselskabet på tilsvarende vis anmelde regler for beregning og fordeling af et realiseret overskud på de enkelte beregningselementer, herunder også et realiseret overskud på administrationsbidraget. Disse regler skal være præcise og klare og føre til en rimelig fordeling. Disse regler betyder, at den enkelte pensionstager får "penge retur", der indsættes på pågældende pensionskonto.

Sådanne regler giver efter Finanstilsynets opfattelse ikke mulighed for, at dele af overskud på omkostningsregnskabet kan udbetales til virksomheden. Pensionselskabet skal tilbageføre et overskud til de forsikrede efter de regler, der er anmeldt til Finanstilsynet. Den andel af overskuddet, som tilfalder den enkelte medarbejder, skal i henhold til reglerne være rimelig i forhold til, hvorledes den enkelte har bidraget til overskuddet.

I de tilfælde, hvor en pensionsordning er mæglerbetjent, løser mægleren en del af de administrative opgaver for virksomheden, som pensionselskabet ellers ville udføre og skal derfor honoreres herfor. Af skattemæssige grunde sker det via medarbejdernes pensionspræmie.

Mæglerens honorar aftales mellem virksomheden og mægleren i en samarbejdsaftale. Ideelt set skulle mægleren herefter kunne meddele pensionselskabet honorarets størrelse, hvorefter pensionselskabet kan fastsætte pensionsordningens administrationsprocent ud fra selskabets egne administrationsudgifter og mæglerens honorar.

Pensionsmæglerne har oplyst, at visse pensionselskaber på grund af IT-systemernes indretning ikke tidligere har kunnet indregne pensionsmæglerens aftalte honorar i medarbejdernes løbende pensionspræmie. Ligesom pensionsmæglerne frem til den 1. juli 2011 har kunnet honoreres i form af en provision, der betales fra pensionselskabet til mægleren uanset hvilke ydelser, som pensionsmægleren ifølge samarbejdsaftalen med virksomheden skulle levere.

I disse situationer har pensionselskabet i stedet overført en del af det beløb på typisk 4 % af den årlige pensionspræmie, som pensionselskabet opkræver i administrationsbidrag fra medarbejderen til pensionsmægleren. Denne overførsel er foretaget – uafhængigt af, hvilke ydelser pensionsmægleren måtte have aftalt med virksomheden, at der skal leveres og uanset hvad disse parter har aftalt der skal betales for disse ydelser.

Hvor stor en del af det opkrævede administrationsbidrag på 4 % som pensionselskabet opkræver og som overføres til pensionsmægleren, fastsætter pensionselskabet i det konkrete tilfælde efter en fordelingsnøgle f. eks. i forhold til omfanget af de løbende rådgivningsydelser, som pensionsmægleren overtager fra pensionselskabet.

Visse pensionselskaber anvender en fordelingsnøgle, der indebærer, at pensionsmægleren modtager 75 % af de 4 %, dvs. 3 % til dækning af den løbende administration og rådgivning.

Modtager en pensionsmægler provision / et fast administrationsbidrag er det ikke usædvanligt, at der oprettes en mellemregningskonto (klientkonto) hvor provisionen/det faste administrationsbidrag indsættes, og hvorfra pensionsmægleren trækker betaling for de konkrete ydelser, mægleren leverer.

Oprettes der en klientkonto, er det ikke usædvanligt, at der kan forekomme såvel overskud som underskud på kontoen, når pensionsmægleren opgør årets leverede rådgivningsydelser. Omfanget heraf kan have udviklet sig anderledes end forudsat ved årets begyndelse.

Der gælder ingen regler for, hvordan klientkontoen skal opgøres eller for hvordan et overskud / underskud skal afregnes. Det beror på, hvad der er aftalt mellem pensionsmægler og virksomhed.

I nogle aftaler er det pensionsmægleren, der bærer risikoen for, at provisionen / det faste administrationshonorar er tilstrækkelig til at dække pågældendes omkostninger mm., ligesom et eventuelt overskud ikke afregnes til virksomheden eller til virksomhedens medarbejdere, men er pensionsmæglerens fortjeneste, som det gælder i andre liberale erhverv. Virksomhedens medarbejdere ville efter sådanne aftaler ikke kunne "slippe" billigere, hvis pensionsmægleren ikke har brugt hele det indsatte provisionsbeløb / faste administrationshonorar på ydelser til medarbejderne. Medarbejderne er til gengæld heller ikke blevet opkrævet ekstra beløb for at dække et evt. underskud.

I andre aftaler har virksomheden og pensionsmægleren aftalt, at et eventuelt overskud kan/skal tilbagebetales til virksomheden, og at virksomheden tilsvarende skal dække opstået underskud.

3. Den fremtidige håndtering af overskud

Finanstilsynets praksis i forhold til pensionsselskaberne har indtil foråret 2010 været baseret på en bredere fortolkning af reglerne for fordeling af overskuddet mellem selskab og kunder. Med nye afgørelser¹ og en mere klar og præcis udformning af kontributionsbekendtgørelsen er Finanstilsynets praksis for, hvad der er rimelig en fordeling af overskuddet, blevet strammet op. Et overskud, der er baseret på indbetalinger fra de forsikrede, skal de forsikrede have deres rimelige andel af. Det er således ikke tilladt at pensionsselskabet lader et overskud fra en klientkonto tilfalde pensionsmægler eller virksomhed.

Forsikring & Pension og Forsikringsmæglerforeningen har i oktober 2010 indgået en aftale, der fremadrettet sikrer, at i "situationer, hvor der er aftalt en bidragssats til en pensionsordning mellem arbejdsgiver og lønmodtager, skal omkostningsoverskud, bonus og lignende komme medarbejderne til gode."

Den 1. juli 2011 er provisionsforbuddet i lov om forsikringsformidling endeligt indfaset. Det betyder, at en pensionsmægler fremover alene kan aflønnes via det honorar, som er aftalt mellem mægleren og virksomheden, og at mægleren ikke kan blive aflønnet via provision fra pensionsselskabet.

Det indebærer samtidig, at pensionsselskaberne fremover skal kunne indregne det honorar, der er aftalt mellem pensionsmægleren og virksomheden, når selskabet fastsætter den administrationsprocent, der skal opkræves via pensionspræmien hos medarbejderne. Dermed kan pensionsselskaberne heller ikke længere blot give pensionsmægleren en vis andel af de opkrævede administrationsomkostninger, uafhængigt af hvad der er aftalt mellem mægleren og virksomheden. Pensionsselskabet skal fremover beregne egne nettoomkostninger og opkræve dette beløb sammen med pensionsmæglerens honorar.

4. Pensionsmæglerens redegørelser for klientkonti med mulighed for udbetaling af overskud

Finanstilsynet har til brug for udarbejdelsen af denne redegørelse bedt de tre største pensionsmæglere AON Denmark A/S, Willis I/S og Mercer Pensionsrådgivning A/S om at oplyse:

- Hvor mange samarbejdsaftaler med virksomheder, der indeholder afregning af pensionsmæglerens honorar via en klientkonto.
- Hvis der er aftaler, hvor der i mere end et år indenfor de seneste seks år er udbetalt overskud til virksomheden skal det oplyses, hvor mange gange, der er udbetalt overskud samt størrelsen af de udbetalte beløb.

¹ Afgørelserne følger af § 21, stk. 2, i lov om finansiel virksomhed, at de anmeldte regler for beregning og fordeling af realiseret resultat jf. § 20, stk. 1, nr. 3, skal være præcise og klare og føre til en rimelig fordeling. Efter Finanstilsynets fortolkning kan et resultat ikke, hverken helt eller delvis, udbetales til virksomheden. Begrundelsen er, at de forsikrede i så fald ikke får en andel af det realiserede resultat, som er rimelig i forhold til, hvordan de har bidraget til dette resultat.

De 3 pensionsmæglere, der dækker ca. 65 % af markedet, oplyste, at de har indgået ca. 2.000 firmapensionsaftaler og 89 af disse aftaler indeholder bestemmelse om anvendelse af klientkonti. Ud af disse er der otte aftaler, hvor der i de sidste seks år har været overskud i hele perioden, som har kunnet udbetales til virksomheden.

Finanstilsynet har modtaget og gennemgået disse otte aftaler.

I den nedenstående tabel er gengivet de otte klientkontoaftalers overskud pr. medarbejder beregnet for hvert år i den undersøgte periode. Visse aftaler har ikke haft klientkonto i alle seks år, hvilket er markeret med et blankt felt.

Tabel 1: Oversigt over klientkontoaftaler med overskud beregnet pr. medarbejder 2005-2010

Klientkontoaftale	Antal medarbejdere	Alle beløb er angivet i kr.					
		2005	2006	2007	2008	2009	2010
Nr. 1	670	122	213	137	336	340	161
Nr. 2	147	196	285	472	165	89	342
Nr. 3	243	612	242	1.201	666	215	960
Nr. 4	2.079				113	95	128
Nr. 5	559			408	191	369	385
Nr. 6	13.600	1.057	1.204	1.561	1.249	781	-1
Nr. 7	1.799		544	1.011	536	919	1
Nr. 8	933				157	238	207

Generelle bemærkninger

De undersøgte otte aftaler viser store udsving og en stor spredning. Samtidig er langt de fleste overskud i den undersøgte periode ganske små set i forhold til den enkelte medarbejder.

De fleste aftaler er af ældre dato, hvor overskuddet på klientkontoen er opstået, fordi der er benyttet en afregningsmodel, hvor pensionsselskabet ikke har taget højde for det konkrete honorar, der er aftalt mellem virksomheden og mægleren. Denne afregningsmodel er ophørt 1. juli 2011 og er ikke længere tilladt.

Alle de undersøgte aftaler indeholder en bestemmelse om, at et eventuelt overskud kan udbetales til virksomheden og er knyttet sammen med en tilsvarende pligt for virksomheden til at dække årets underskud. Aftalerne angiver samtidig, hvilke rådgivningsydelser,

pensionsmægleren skal levere og hvordan det opgøres, hvad virksomhedens medarbejdere skal betale herfor.

De undersøgte aftaler angiver ikke, hvad virksomheden skal bruge et eventuelt overskud til.

Da der ikke findes regler om, hvad den enkelte virksomhed skal / må bruge et overskud til, er det virksomheden, der beslutter om et opstået overskud på klientkontoen skal udbetales til virksomheden eller overføres til næste år eller om et overført overskud anvendes til medarbejdergoder eller til andre formål.

I to samarbejdsaftaler er det aftalt, at pensionsmægleren kan få del i årets overskud på klientkontoen. Det drejer sig om overskud på under 10.000 kr. henholdsvis om en ligelig fordeling af eventuelt overskud mellem virksomhed og pensionsmægler.

Specielle bemærkninger

De 8 pensionsordninger i tabellen har haft overskud i alle seks år / i alle de år, hvor klientkontomodellen har været anvendt.

Aftale nr. 1-3 vedrører virksomheder, hvor pensionselskabet hvert år har overført pensionsmæglerens del af den faste administrationsprocent til klientkontoen, uanset at pensionsmægleren har oplyst, at dette beløb langt overstiger virksomhedens betaling for de leverede rådgivningsydelser. Virksomheden har i disse tilfælde beholdt overskuddet.

Aftale 6 har haft det største akkumulerede overskud i den undersøgte periode. I 2005 fik virksomheden udbetalt 1 mio. kr. af det opsamlede overskud på kontoen – svarende til 73 kr. pr. medarbejder – mens det resterende overskud for 2005 og de efterfølgende overskud i 2006- 2008, i alt 55 mio. kr. beregnet til 4.014 kr. pr. medarbejder, i 2008 blev tilbageført til medarbejdernes pensionskonti.

Pensionsmægleren oplyser, at det opsamlede overskud i 2009, der kunne være fordelt med 781 kr. pr. medarbejder er i 2010 anvendt til ekstra rådgivning af medarbejderne i forbindelse med overgang til et nyt pensionsprodukt, og samtidig har den aftalte rådgivning genereret et underskud for 2010, der er overført til 2011.

I aftale 7 er der udbetalt overskud til virksomheden i 2007-2009. Der er samlet udbetalt 4.3 mio. kr. svarende til 2.390 kr. pr. medarbejder. Det resterende overskud er overført til næste år.

5. Finanstilsynets konklusioner vedrørende pensionsmæglernes anvendelse af klientkonti

Finanstilsynets gennemgang af de konkrete aftaler kan ikke underbygge antagelsen om, at der bevidst skulle være aftalt et større administrationshonorar end nødvendigt mellem pensionsmægler og virksomhed.

Som beskrevet i afsnit 2 om baggrunden for klientkonti er et overskud på en klientkonto ikke nødvendigvis et resultat af, at pensionsmægler og virksomhed bevidst har aftalt et for højt administrationsbidrag. Det er en konsekvens af den beskrevne praksis med fordeling

af pensionselskabets administrationsprocent mellem pensionselskab og pensionsmægler.

De undersøgte aftaler viser samtidig, at muligheden for at virksomheden får tilbageført et overskud i alle tilfælde modsvares af en tilsvarende pligt til at dække årets eventuelle underskud.

I de tilfælde, hvor der er opstået overskud, har pensionsmæglerne oplyst, at disse som hovedregel ikke kunne tilbageføres til de enkelte medarbejders pensionskonto uden omkostninger, som typisk vil stå i misforhold til det overskud, der skal tilbageføres.

Det er imidlertid ikke acceptabelt, at det skulle have været afhængigt af det enkelte pensionselskabs afgørelse eller tekniske formlen, om et overskud på en klientkonto har kunnet tilbageføres til den enkelte medarbejders pensionskonto.

Pensionselskaberne har pligt til at indrette deres systemer til at kunne håndtere opkrævning af egne omkostninger og pensionsmæglerens honorar, således at der fremover ikke vil blive genereret overskud i samme omfang.

Med nye afgørelser og en mere klar og præcis udformning af kontributionsbekendtgørelsen er Finanstilsynets praksis for, hvad der er rimelig fordeling af overskuddet, blevet strammet op. Et overskud, der er baseret på indbetalinger fra de forsikrede, skal de forsikrede have deres rimelige andel af. Det er således ikke længere tilladt, at pensionselskabet lader et overskud fra klientkontoen tilfalde mægler eller virksomhed.

Fra 1. juli 2011 er der fastsat en mere gennemsigtig afregningsmodel, hvor pensionselskaberne skal beregne en nettoomkostningsprocent til dækning af egne administrationsomkostninger og pensionsmægleren skal som hidtil aftale sit honorar direkte med virksomheden. Alle de 89 aftaler om anvendelse af klientkonto, herunder også de 8 aftaler, som Finanstilsynet har undersøgt, har pensionsmæglerne oplyst vil blive genforhandlet i lyset heraf.

Der burde herefter ikke opstå overskud på klientkonti i det omfang, man hidtil har set. Hvis der oparbejdes et overskud vil der med aftalen mellem Forsikring & Pension og Forsikringsmæglerforeningen af oktober 2010 være skabt sikkerhed for, at et overskud ikke længere udbetales til virksomheden. ”I de situationer, hvor der er aftalt en bidragssats til en pensionsordning mellem arbejdsgiver og lønmodtager, skal omkostningsoverskud, bonus og lignende komme medarbejderne til gode.”

6. Pensionselskabernes anvendelse af afregningsmodeller for overskud på administrationsomkostninger

Finanstilsynet har anmodet 18 pensionselskaber om at oplyse, om de har indgået aftaler med virksomheder om afregning af løbende administrationsomkostninger efter metoder, som svarer til klientkonti.

Selskaberne blev ligeledes anmodet om at oplyse, hvor mange gange selskaberne har udbetalt et overskud til virksomhederne og størrelsen af de udbetalte beløb.

Ét selskab har svaret, at det har indgået en aftale med en virksomhed, hvor omkostningsoverskud opsamles på en konto og kan udbetales til virksomheden.

Finanstilsynet har påbudt selskabet indenfor en fastsat frist at sikre, at medarbejderne modtager en rimelig andel af det realiserede administrationsomkostningsresultat.

I alt har selskabet i 2009 udbetalt ca. 400.000 kr., fra omkostningsbonuskontoen til virksomheden. Virksomheden har over 450 medarbejdere.

7. Finanstilsynets konklusioner vedrørende pensionssekskabernes anvendelse af afregningsmodeller for overskud på administrationsomkostninger

Det er Finanstilsynets opfattelse, at udbetaling af overskud på administrationsomkostningsregnskabet til virksomheden i stedet for til medarbejderne er i strid med gældende regler.

Når virksomheden modtager overskuddet på administrationsomkostningsregnskabet, bliver det realiserede omkostningsresultat til fordeling til medarbejderne tilsvarende mindre og dermed får medarbejderne ikke en andel af det realiserede omkostningsresultat, som er rimelig i forhold til hvorledes de har bidraget til dette resultat.

Undersøgelsen viser, at ét selskab ud af de 18 pensionssekskaber har udbetalt administrationsomkostningsoverskud til en virksomhed i stedet for til medarbejderne. Selskabet er blevet påbudt at afvikle denne aftale.